

SPRAWOZDANIE

**z realizacji Rocznej Programu Współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami
pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy
z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
na 2020 rok**

Maj 2021 r.

WSTĘP

Celem Roczego Programu Współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w roku 2020 było kształtowanie partnerstwa miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi dla wspólnych działań służących definiowaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności społeczności lokalnej. Działania podjęte w ramach Programu przyczyniły się do poprawy jakości życia mieszkańców Częstochowy, poprzez pełniejsze zaspokajanie ich potrzeb, umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, wsparcie organizacji pozarządowych w realizacji ich zadań statutowych, zapewnienie efektywniejszej realizacji zadań publicznych poprzez włączenie organizacji pozarządowych w realizację tych zadań oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój lokalnych społeczności i wspieranie ich liderów.

Współpraca odbywała się na zasadzie pomocniczości, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności, przy jednoczesnym zachowaniu suwerenności każdej ze stron.

Podczas lektury dokumentu i porównywaniu danych z danymi z poprzednich lat ważne jest wzięcie pod uwagę uwarunkowań epidemicznych. Zarówno Miasto, jak i podmioty ekonomii społecznej stanęły przed licznymi wyzwaniami spowodowanymi wybuchem pandemii COVID-19. Wiele z działań zaplanowanych na rok 2020 nie zostało zrealizowanych lub było zrealizowanych częściowo ze względu na ogólnokrajowe ograniczenie związane z pandemią, a duża część aktywności musiała zostać przeniesiona do Internetu.

Uczestnikami Programu były organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, prowadzące działalność pożytku publicznego, mające swoją siedzibę na terenie Częstochowy, lub działające na rzecz jej mieszkańców.

Na koniec roku 2020 w Częstochowie zarejestrowanych było 1088 stowarzyszeń, fundacji klubów sportowych (z czego 75 do końca 2020 roku, to organizacje posiadające status organizacji pożytku publicznego), w tym:

- liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie gminy według KRS oraz w rejestrze prowadzonym przez Prezydenta Miasta – 907 (stowarzyszenia rejestrowe - 478, fundacje - 237, stowarzyszenia zwykłe - 42, jednostki terenowe stowarzyszeń - 126, ochotnicza straż pożarna - 20, związki ochotniczej straży pożarnej - 3),
- Uczniowskie Kluby Sportowe – 65,
- stowarzyszenia kultury fizycznej – 117.

Roczny Program Współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi na rok 2020 zawierał możliwe formy współpracy oraz zakres priorytetowych zadań zaplanowanych do przekazania organizacjom pozarządowym, jak i określał mierniki efektywności Programu.

Nazwa miernika	Wartość miernika w 2020 r.
liczba ogłoszonych konkursów	21, w tym 7 na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym
liczba ofert, które wpłynęły w ramach konkursów	369, w tym: 314 w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, 55 na podstawie ustawy o zdrowiu publicznym
liczba ofert, które wpłynęły w trybie małych zleceń	13
liczba wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach inicjatywy lokalnej (w ramach naboru w 2020r.)	21
liczba umów zawartych na realizację zadań publicznych w ramach konkursów (w tym umowy wieloletnie)	300, w tym: 246 w ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, 54 w ramach ustawy
liczba umów zawartych na realizację zadań publicznych w ramach małych zleceń	6
liczba umów zawartych w 2020 r. na realizację inicjatywy lokalnej (w ramach naboru w 2019 r.)	17
liczba umów zawartych w 2020 r. na realizację inicjatywy lokalnej (w ramach naboru w 2019 r.)	34.207.460,99 zł
liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych z przedstawicielami organizacji pozarządowych	5
liczba utworzonych wspólnych zespołów i komisji o charakterze doradczym i opiniującym	8

Tabela 1: Mierniki efektywności realizacji Programu Współpracy samorządu Miasta Częstochowy

FORMY WSPÓŁPRACY

Zlecanie zadań publicznych

W roku 2020 organizacjom pozarządowym udzielono 369 dotacji (w tym w ramach umów wieloletnich) na realizację zadań publicznych, na kwotę 34.207.460,99 zł, co stanowiło 2,12% wydatków budżetu miasta, w tym udzielono 6 dotacji w trybie małych zleceń na kwotę 59.950,00 zł. Z takiej formy wsparcia skorzystało łącznie 140 podmiotów, w tym 134 organizacji pozarządowych i 6 podmiotów kościelnych i wyznaniowych. W czasie obowiązywania Programu ogłoszono 21 otwartych konkursów ofert, tj. m.in.:

- na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego w 2020 roku w ramach zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu,
- na realizację zadania publicznego Gminy Miasta Częstochowy w 2020 roku pn „Przygotowanie cyklu programów edukacyjnych dla seniorów 2020”,
- na realizację zadania publicznego Gminy Miasta Częstochowy w 2020 roku pn „Prowadzenie Ośrodka Wsparcia z miejscami całodobowego okresowego pobytu dla mieszkańców Miasta Częstochowy przy ul. Krakowskiej 34”,
- na realizację w 2020 roku zadania publicznego Gminy Miasta Częstochowy pn: „Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży”,
- na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego w 2020 r. pn. „Promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz zdrowego stylu życia poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych”,
- na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej dla Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r. (Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej),
- na realizację zadania zleconego z zakresu zdrowia publicznego w 2020 roku - III edycja pn. „Wspieranie programów z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym, realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty”,
- na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego w 2020 r. pn. Promocja i edukacja zdrowotna – wczesna profilaktyka onkologiczna”,
- na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej dla Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r. z zakresu działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych oraz upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich,
- na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego w 2020 r. pn. „Wsparcie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych”,

- na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego w 2020 r. pn. „Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń ze spektrum autyzmu u 2-letnich dzieci mieszkańców Miasta Częstochowy,
- na realizację zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r.,
- na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej dla Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r,
- na realizację zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r. z zakresu z zakresu kultury oświaty i edukacji,
- na realizację zadań publicznych miasta Częstochowy w 2020 r. z zakresu edukacji ekologicznej oraz z zakresu ochrony zwierząt,
- na realizację zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r. z zakresu kultury fizycznej i turystyki,
- na realizację w 2020 roku zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy z zakresu kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego,
- na realizację zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy w 2020 r. z zakresu kultury fizycznej i wypoczynku,
- na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego w 2020 r. pn. „Wsparcie działań z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i środków psychoaktywnych”,
- na realizację zadań publicznych miasta Częstochowy w 2020 r. pn. „Prowadzenie Dziennego Domu „Senior+” przy ul. Marysia 93 dla 30 beneficjentów programu”,
- na realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej dot. prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie miasta Częstochowy.

Nazwa zadania publicznego	Kwota dofinansowania w 2016 r. (w zł)	Kwota dofinansowania w 2017 r. (w zł)	Kwota dofinansowania w 2018 r. (w zł)	Kwota dofinansowania w 2019 r. (w zł)	Kwota dofinansowania w 2020r. (w zł)
Kultura i sztuka	446.000,00	446.000,00	451.500,00	374.800,00	100.000,00
Wychowanie dzieci i młodzieży	30.682,00	29.472,00	34.862,00	27.040,00	10.100,00
Kultura fizyczna i turystyka	4.863.800,00	6.565.500,00	6.075.500,00	6.856.800,00	5.181.214,00

Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży	82.000,00	82.000,00	68.100,00	251.000,00	109.600,00
Edukacja ekologiczna	44.465,10	47.897,00	42.632,00	48.350,00	40.366,00
Przeciwdziałanie patologiom społecznym, w tym profilaktyka poprzez sport	1.019.850,00	4.036.844,15*	1.719.007,00*	842.558,00*	629.295,00*
Pomoc społeczna oraz prowadzenie placówek (w tym na podstawie umów wieloletnich)	26.098.399,00 (w tym 3.654.039,00 dotacja wojewody i MRPIPS)	22.446.991,65	23.345.354,92	28.089.831,26 (w tym 5.371.062,48 środki zewnętrzne dotacja wojewody oraz Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych)	26.779.235,99
Opieka nad bezdomnymi zwierzętami	994.171,00	1.003.134,00	1.207.160,00	1.214.104,00	1.202.700,00
Zadania z zakresu ochrony zdrowia				383.000,00 *	95.000,00*
Małe zlecenia	249.152,00	232.244,05	211.357,00	137.548,30	59.950,00
RAZEM	34.078.119,03	35.203.415,85	33.155.472,92	38.227.031,56	34.207.460,99

* - środki finansowe przekazywane do ngo's w ramach ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym

Tabela 2: Podział środków finansowych na poszczególne zadania wg danych przekazanych przez wydziały merytoryczne

Z przedstawionego zestawienia wynika, że w stosunku do roku 2019 organizacje pozarządowe otrzymały mniej środków finansowych w ramach otwartych konkursów ofert. W związku z występującą w Polsce od marca 2020 roku pandemią COVID-19 większość zamierzonych imprez zostało odwołanych. Zaplanowane działania napotkały na szereg trudności, które wynikły z wprowadzonych globalnych ograniczeń. W zajęciach mogła wziąć

udział znacznie mniejsza liczba osób. Nie wszystkie obiekty były dostępne, w związku z powyższym część planowanych działań nie mogła odbyć się. Zajęcia głównie realizowane były na świeżym powietrzu i w mniejszych grupach społecznych. Po zniesieniu obostrzeń część imprez zrealizowano. Forma przeprowadzenia poszczególnych działań dostosowywana była na bieżąco przez organizacje do wprowadzanych obostrzeń, tj. działania realizowane były nie tylko stacjonarnie, ale także w formie zdalnej przy użyciu narzędzi technologicznych, telefonicznie oraz online.

Szczegółowy wykaz dotacji udzielonych poszczególnym organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych w 2020 roku stanowi **załącznik nr 1** do niniejszego sprawozdania.

Pozostałe wsparcie

W roku 2020 podobnie jak w latach poprzednich, Miasto przekazało Spółdzielni Socjalnej „Jasne, że BUS” w drodze przetargu nieograniczonego zadanie polegające na zapewnieniu usług transportowych osób z niepełnosprawnością z terenu miasta Częstochowy. Na realizację usługi przeznaczono środki w wysokości 492.480,00 zł.

Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie na obszarze woj. śląskiego należał do liderów we wspieraniu Centrów Integracji Społecznej (CIS). W 2020 r. częstochowski Urząd Pracy, po przedłużeniu umów, współpracował z czterema Centrami Integracji Społecznej, tj:

- samorządowym zakładem budżetowy Centrum Integracji Społecznej,
- Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej Feniks,
- Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej „JOZUE”,
- Centrum Integracji Społecznej w Częstochowie przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”.

W tym okresie w ramach refundacji świadczeń integracyjnych (wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne) dla uczestników zajęć w CIS-ach, wydatkował kwotę 3.915.065,71 zł obejmując pomocą 490 osób z terenu miasta Częstochowy i powiatu częstochowskiego.

W 2020 r. w ramach współpracy ze spółdzielniami socjalnymi, Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie (PUP) dokonał zwrotu składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości 1.178,59 zł dla członków Spółdzielni Socjalnej HaOe (Pracownia Artystyczno-Projektowa).

W ramach tzw. Tarczy anty kryzysowej organizacje pozarządowe otrzymały z PUP 2020 roku następujące wsparcie w postaci:

- niskooprocentowanej pożyczki z Funduszu Pracy dla organizacji pozarządowych (art. 15zzda), wypłacono kwotę 465.251,38 zł dla 128 organizacji pozarządowych,
- dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz składek na ubezpieczenia społeczne dla kościelnej osoby prawnej działającej na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, oraz jej jednostce organizacyjnej (art. 15zze²), wypłacono kwotę 982.441,20 zł z Funduszu Pracy dla 18 kościelnych osób prawnych,
- dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od nich składek na ubezpieczenia społeczne dla organizacji pozarządowych (art. 15zze), wypłacono kwotę 2.426.272,23 zł z Funduszu Pracy dla 10 organizacji pozarządowych. Środki na tę formę wsparcia pochodziły także z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizowanych przez PUP Częstochowa programów aktywizacyjnych. W tym wypadku wypłacono kwotę 137.410,86 zł dla 12 organizacji pozarządowych. Ogółem 22 organizacje pozarządowe otrzymały kwotę 2.563.683,09 zł.

W 2020 r. organizacje pozarządowe realizowały we współpracy z samorządem następujące projekty z funduszy unijnych:

- 1) „Stare Miasto-Nowe Życie”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020 (Europejski Fundusz Społeczny), oś priorytetowa: IX Włączenie społeczne, działanie: 9.1 Aktywna integracja, poddziałanie: 9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT Subregion Północny. Projekt powierzony został do realizacji w formie zadania publicznego Fundacji Chrześcijańskiej „Adułlam”. Celem projektu było zwiększenie integracji oraz wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Głównym celem projektu był wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenach zdegradowanych i peryferyjnych Częstochowy - społeczności lokalnej Starego Miasta, gdzie następuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, w tym szczególnie bezrobocia. Zakładane wskaźniki zostały osiągnięte. W ramach niniejszego projektu objęto wsparciem 331 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Po zakończeniu działań

projektowych 102 osoby uaktywniły się na rynku zawodowym poprzez poszukiwanie pracy, uczestnictwo w kształceniu lub szkoleniu, zdobywając kwalifikacje, podejmując pracę. Projekt „Stare Miasto-Nowe Życie” zrealizował zakładane minimalne poziomy efektywności społecznej i zatrudnieniowej, odpowiednio 34% i 22%. Efektywność społeczna została osiągnięta na poziomie 93%. Efektywność zatrudnieniowa została osiągnięta na poziomie 31,43%,

- 2) „Częstochowa silna dzielnicami”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny), oś priorytetowa: IX Włączenie społeczne, działanie: 9.1 Aktywna integracja, poddziałanie: 9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT Subregion Północny. W ramach zadania zostało utworzonych 13 Dzielnicowych Ośrodków Społeczności Lokalnych (DOSL) w następujących dzielnicach: Raków, Mirów, Grabówka, Lisiniec, Dźbów, Śródmieście, Gnaszyn-Kawodrza, Wyczerpy-Aniołów, Kiedrzyn, Podjasnogórska, Ostatni Grosz, Północ i Błeszno. DOSL-e służyły mieszkańcom jako miejsce spotkań, wspólnych działań i aktywności tj.: zbiórki i wymiany rzeczy, klub mieszkańca, klub seniora, zajęcia dla dzieci, czy spotkania z ekspertami z różnych dziedzin (będące odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców), zajęcia sportowe i rekreacyjne, turnieje, gry i zabawy. Działania realizowane przez DOSL miały na celu wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania podejmowane przez animatorów lokalnych zatrudnionych w Dzielnicowych Ośrodków Społeczności Lokalnej (DOSL) przyczyniły się do odbudowania i podtrzymania u osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu, rozwoju postaw prospołecznych i proaktywnych, zagospodarowania czasu tych osób. Działania w okresie pandemii były prowadzone stacjonarnie przy zachowaniu reżimu sanitarnego oraz on-line przy wykorzystaniu platformy internetowej. W trakcie pandemii wspierano mieszkańców przekazując informacje o zasadach bezpieczeństwa w czasie trwania stanu epidemiologicznego, możliwych formach wsparcia uruchomionych na terenie miasta, w tym możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej, bezpłatnej pomocy asystenta dla osób starszych i samotnych, prowadzono rozmowy telefoniczne w formie infolinii wspierającej, udzielano pomocy osobom potrzebującym w drobnych zakupach np. zakupy leków, wyjście z pupilem, bieżące zakupy pierwszych potrzeb. Prowadzono

porady na temat zdrowego odżywiania, proponowano wirtualne wycieczki krajoznawcze do ciekawych miejsc. Przekazywano uczestnikom informacje dot. technik relaksacyjnych i sposobów na zdrowy odpoczynek. W ramach uzupełnienia wsparcia aktywizacji społeczno-zawodowej dla rodziców w związku z zagrożeniem skutkami pandemii COVID-19, zorganizowano wsparcie środowiskowe pod hasłem „Rodzinne relacje na wakacje”, w formie zajęć dla dzieci w wieku 7-12 lat. Inicjowanie i realizowanie działań związanych z obchodami świąt. Powołany w ramach projektu „Częstochowski Instytut Społeczności Lokalnych” podejmował działania na rzecz mieszkańców Miasta Częstochowy aktywizując ich społeczno-zawodowo. W 2020 r. dzięki prowadzonej aktywizacji zawodowej zatrudnienie w ramach projektu znalazły 73 osoby,

- 3) "W ochronie życia i zdrowia - nowoczesne technologie teleopiekuńcze i telemedyczne dla mieszkańców Częstochowy i okolic" dla seniorów 65+ z Częstochowy, powiatu częstochowskiego i powiatu kłobuckiego, realizacja projektu rozpoczęła się od 1 września 2020 r. Projekt realizowany jest wspólnie ze Stowarzyszeniem EBI Association z Jastrzębia Zdroju, Spółką z o.o. OPIEKANOVA oraz TELEMEDYCYNĄ Polska S.A. i ma na celu objęcie do 31.12.2022 r. 300 mieszkańców usługą teleopieki. W ramach projektu seniorzy otrzymują bezpłatne wsparcie w postaci opieki zdalnej. Podopieczny/a w domu nosi niewielkie urządzenie na nadgarstku lub szyi. Jest ono wyposażone w przycisk umożliwiający wezwanie pomocy. Dodatkowo w mieszkaniu montujemy wysokiej klasy nadajnik, który pozwala na to, by system działał w całym domu. Użycie przycisku w razie wypadku powoduje natychmiastowe połączenie się z teleopiekunem. Bez względu na porę dnia lub nocy w Centrum Teleopieki czekają na wezwania wykwalifikowani opiekunowie i asystenci senioralni. W godzinach dziennych pracuje także psycholog. Teleopiekun, czyli wykwalifikowany pracownik Centrum, ocenia sytuację i zawiadamia osoby podane do kontaktu, np. sąsiadkę, syna, wnuczkę, a w razie konieczności – wzywa pogotowie lub przelacza do medyka. Pozostaje w kontakcie do momentu udzielenia pomocy lub rozwiązania problemu,
- 4) „Innowacje w częstochowskiej pomocy społecznej”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny), oś priorytetowa: IX Włączenie społeczne, działanie: 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, poddziałanie: 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych - RIT Subregion Północny. Celem projektu była deinstytucjonalizacja usług społecznych

oraz podniesienie jakości i dostępności usług świadczonych w lokalnej społeczności. Wsparciem objęto osoby należące do grupy osób defaworyzowanych, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w trudnej sytuacji, przeżywających kryzysowe sytuacje, charakteryzujące się bezradnością i biernością życiową, wycofaniem społecznym. W ramach projektu zostały zrealizowane dwa zadania:

- „Utworzenie Ośrodka wsparcia dla pełnoletnich osób z niepełnosprawnością”, w trakcie realizacji wsparcie uzyskało 25 osób. Zajęcia odbywały się w formie terapii zajęciowej w dwóch pracowniach: arteterapii oraz esteterapii, rehabilitacji medycznej, obejmującej diagnozowanie i konsultowanie uczestników projektu pod kątem możliwości wykorzystywanych terapii, dobrania odpowiednich metody, dzięki czemu organizmy osób z niepełnosprawnościami powróciły do stanu pełnego zdrowia lub największej możliwej wydolności. Organizowano warsztaty dotyczące życia codziennego, podjęcia zatrudnienia, samodzielności. Odbywały się konsultacje psychiatryczne oraz psychoterapia grupowa i indywidualna, zorganizowano również warsztaty muzyczne, teatralne kulinarne oraz warsztaty robienia i ozdabiania pierników,
- „Wsparcie dla Rodziny”, w trakcie realizacji wsparcie uzyskały 504 osoby, poprzez działania asystentek rodzin mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze wypełniania przez nią funkcji opiekuńczo- wychowawczych, wsparcia udzieliły również koordynatorki rodzinnej pieczy zastępczej wspierając rodziny zastępcze w ramach wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej. Wsparcia udzielały również psychoterapeutka, edukatorka seksualna, logopedka Prowadzono placówkę wsparcia dziennego, w której odbywały się zajęcia dla dzieci m.in: zajęcia plastyczne,
- zajęcia ruchowe, trening więzi, trening koncentracji uwagi i czytania, zajęcia manualne i ruchowe, zorganizowano wyjścia/wycieczki z dziećmi.

Ponadto Częstochowa otrzymała 216.000,00 tys. zł wsparcia finansowego na zapewnienie bieżącej działalności naszych dwóch Dziennych Domów Senior+ mieszczących się przy ul. Marysia 93 oraz ul. Rapackiego 3/5 w edycji 2020 Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020.

Dodatkowo w ramach rządowego programu Ministerstwa Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej uzyskano środki finansowe w wysokości 96.000,00 zł na opiekę wytchnieniową z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Program „Opieka wytchnieniowa” realizowany był przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób

z Niepełnosprawnością Intelektualną „Koło” w Częstochowie i zapewniał usługę opieki wytchnieniowej rodzinie i opiekunom osób z niepełnosprawnością w formie pobytu dziennego poprzez wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.

Wzajemne informowanie się o kierunkach działalności

Istotnym przedsięwzięciem w konstruowaniu Programu Współpracy miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi było przeprowadzenie konsultacji z podmiotami, które są uczestnikami Programu.

W okresie od 24 sierpnia do 10 września 2020 r. organizacje miały możliwość nadsyłania proponowanych zadań. Propozycje zebrane od organizacji zostały przekazane wydziałom merytorycznym. Wydziały merytoryczne odnosiły się do propozycji organizacji oraz przedstawiły zadania publiczne planowane do realizacji w 2021 r. Dnia 26 października 2020 r. upubliczniono na stronie internetowej www.ngo.czestochowa.pl projekt Roczno programu współpracy Miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2021 rok. Konsultacje przedmiotowego dokumentu trwały do 6 listopada 2020 r. Opinie i uwagi organizacje mogły składać w formie elektronicznej na adres: ngo@czestochowa.um.gov.pl. Zgłoszone propozycje przekazane zostały do wydziałów merytorycznych celem ich rozpatrzenia. Łącznie 23 organizacje wniosły 71 propozycji, wszystkie uwagi dotyczyły rodzajów zadań publicznych zleczanych do realizacji w 2021 r. W konsekwencji, w projekcie, poszerzono zakres planowanych do realizacji zadań publicznych na rok 2021, uwzględniając w całości lub częściowo zgłoszone propozycje. 10 propozycji odrzucono z uwagi na zbyt wysoki koszt realizacji zadań w stosunku do planowanych rezultatów.

Ponadto organizacje pozarządowe na bieżąco przesyłały materiały dotyczące swojej działalności do publikacji na portal polityki społecznej, stronie poświęconej ngo oraz portalu społecznościowym Facebook. Dodatkowo na stronach zamieszczane były aktualne informacje dotyczące III sektora, powiadomienia o konkursach i projektach, w którym można starać się o fundusze.

Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych

W okresie od 16 września do 12 października 2020 r. przeprowadzono konsultacje Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta

Częstochowy na rok 2021 wśród organizacji pozarządowych i innych podmiotów realizujących zadania w ramach ww. Programu.

Od 24 sierpnia do 10 września przeprowadzono konsultacje dotyczące projektu Roczno Programu Współpracy samorządu miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi w roku 2021. Projekt Programu powstawał etapowo w procesie konsultacji z organizacjami pozarządowymi, poprzez :

- zbieranie zadań proponowanych do realizacji w roku 2021 przez NGO i wydziały merytoryczne,
- zbieranie od NGO uwag do obecnie funkcjonującego Programu Współpracy,
- wypracowanie rekomendacji dotyczących zasad przydzielania dotacji w 2021 r. z uwzględnieniem zadań zleconych,
- upublicznienie wypracowanych dokumentów i projektu Programu na stronie www.ngo.czestochowa.pl.

Od 4 do 7 czerwca konsultowano zmianę uchwały Rady Miasta Częstochowy w sprawie tworzenia budżetu obywatelskiego.

Od 26 października do 6 listopada odbyły się konsultacje Roczno Programu Współpracy na rok 2021.

Od 2 do 16 grudnia częstochowskie organizacje pozarządowe mogły wносить uwagi do projektu Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Częstochowa na lata 2021-2027.

W 2020 roku dwukrotnie przeprowadzono konsultacje społeczne w oparciu o uchwałę Nr 715/LXII/2010 Rady Miasta Częstochowy z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Częstochowy:

- konsultacje społeczne dotyczące projektu „Strategia rozwoju elektromobilności dla miasta Częstochowy” (w dniach 26.10. - 08.11.2020 r.),
- konsultacje społeczne dotyczące projektu „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla miasta Częstochowy” (w dniach 27.11.- 17.12.2020 r.).

Tworzenie i uczestnictwo przedstawicieli organizacji pozarządowych w zespołach o charakterze doradczym i inicjatywnym

W 2020 r. 4 przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz środowiska osób starszych uczestniczyło w pracach Miejskiej Rady Seniorów w Częstochowie. Głównym celem Miejskiej Rady Seniorów było słuzenie osobom starszym

poprzez reprezentowanie ich interesów wobec władz Miasta. Miejska Rada Seniorów w 2020 r. odbyła 2 spotkania.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych w roku 2020 uczestniczyli w posiedzeniach innych zespołów i komisji o charakterze doradczym i inicjatywnym, w tym Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Radzie Sportu przy Prezydencie Miasta Częstochowy.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych brali udział w pracach komisji konkursowych powoływanych przez Prezydenta Miasta w celu zaopiniowania ofert złożonych na realizację poszczególnych zadań w 2020 roku. W skład komisji konkursowych każdorazowo wchodził przedstawiciel Prezydenta Miasta z wydziałów merytorycznych Urzędu Miasta, pracownik Wydziału Polityki Społecznej oraz osoba wskazana przez organizacje pozarządowe.

Zawieranie umów o wykonanie inicjatywy lokalnej

Miasto Częstochowa kontynuowało zlecenie realizacji zadań publicznych w trybie inicjatywy lokalnej. W ramach naboru trwającego w 2020 roku wpłynęło 21 wniosków na realizację inicjatywy lokalnej (w 7 wnioskach upoważniono organizacje pozarządowe do realizacji inicjatywy lokalnej). Dofinansowano 12 wniosków o wartości 881.286,00 zł, w tym 3 wnioski organizacji pozarządowych. Wybrane inicjatywy lokalne po podpisaniu umów zostaną zrealizowane w 2021 roku.

W 2020 roku zawarto 17 umów na realizację inicjatyw lokalnych (złożonych w ramach naboru w 2019 r.) na kwotę 647.377,00 zł, w tym współrealizatorem inicjatyw lokalnych było 4 organizacji pozarządowych. Jedna umowa została niezrealizowana ze względu na brak oferentów, dwukrotny wybór wykonawców nie przyniósł rozstrzygnięcia z powodu braku zainteresowania wykonawców. Najważniejsze działania sfinansowane w ramach inicjatywy lokalnej to m.in.: V turniej tenisa stołowego o puchar Klubu Sportowego SPIN Częstochowa, Rozbudowa obiektu sportowego przy ul. Kopalnianej 4a w dzielnicy Dźbów, działania dot. integracji i wzmocnienia wspólnot lokalnych, zazielenienie terenu, budowa sieci kanalizacji sanitarnej i inne. Ze względu na pandemię COVID-19 nie zrealizowano wniosków obejmujących zadania nieinwestycyjne tj:

- Organizacja obchodów Światowego Dnia Wiedzy na temat Autyzmu - „Zapał się na niebiesko dla autyzmu”,
- Częstochowa Streetball CUP vol. 8,
- XIII Gwiazdkowy Puchar Orientu,
- 8. City Cross Częstochowa.

Częstochockie Centrum Organizacji Pozarządowych

Głównym zadaniem Częstochockiego Centrum Organizacji Pozarządowych, zwanego dalej „Centrum” była profesjonalizacja częstochockich organizacji pozarządowych poprzez organizację szkoleń i doradztwa, informowanie organizacji o potencjalnych źródłach finansowania i zasadach udzielania dotacji, organizowanie szkoleń i konsultacji z zakresu pozyskiwania funduszy zewnętrznych, ułatwianie dostępu do komputera i Internetu, wydawanie rekomendacji i opinii do wniosków, promowanie programów, na które można uzyskać środki ze źródeł zewnętrznych oraz wspieranie powstających organizacji. Do 20.03.2020r. organizacje pozarządowe korzystały nieodpłatnie z lokali będących w dyspozycji Centrum, organizując zebrania, konferencje, wernisaże.

Uzupełnieniem działalności Centrum było funkcjonowanie utworzonego w 2016 r. mobilnego punktu Jurajskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej. Mobilny punkt wsparcia ekonomii społecznej jest wspólną inicjatywą Jurajskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, prowadzonego przez Agencję Rozwoju Regionalnego w Częstochocku S.A. oraz Urzędu Miasta Częstochocku. Mobilny punkt świadczy wsparcie szkoleniowe i doradcze podmiotom ekonomii społecznej, w tym organizacjom pozarządowym. W ramach działalności Centrum:

- 5 lutego odbyło się spotkanie informacyjne w ramach projektu „Śląskie Lokalnie 2020” w ramach którego zostały omówione procedury składania mikrograntów,
- 6 lutego odbyły się warsztaty „Jak skutecznie pozyskiwać 1% podatku”, zostały omówione zasady przekazywania 1% podatku, zmiany w mechanizmie pozyskiwania 1% oraz metody jak skutecznie pozyskać 1%,
- 30 października odbyło się szkolenie w formie webinaru nt. „Obsługa Miniportalu Zamówień Publicznych”, szkolenie skierowane było do organizacji planujących wziąć udział w postępowaniach w ramach zamówień publicznych. Zakres szkolenia obejmował m. in.: generowanie kluczy do szyfrowania i deszyfrowania ofert, komunikacja między Zamawiającym a Wykonawcą, bezpieczne składanie ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu,
- w dniach 20 i 25 listopada odbyło się szkolenie „Bliżej dostępności” , dla organizacji pozarządowych z zakresu zapewnienia dostępności (architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno—komunikacyjnej).

W wyniku uruchamianych procedur związanych z udostępnianiem bezpłatnie organizacjom pozarządowym pomieszczeń Gminy Miasta Częstochocku oraz adresu

Centrum, podpisano porozumienia o udostępnienie adresu Centrum z 3 organizacjami oraz podpisano porozumienia o zasoby Centrum z 5 organizacjami pozarządowymi.

Uczestnictwo we wspólnych inicjatywach organizowanych przez Miasto Częstochowa i organizacje pozarządowe

19 stycznia w Filharmonii Częstochowskiej im. Bronisława Hubermana zorganizowano we współpracy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku przy Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej, V Przegląd Chórów Uniwersytetów Trzeciego Wieku Województwa Śląskiego, w którym udział wzięło ok. 700 osób reprezentujących 14 chórów.

4 lutego odbył się Dzień Otwarty w siedzibie Stowarzyszenia Częstochowskich Amazonek, który zorganizowany został z okazji Światowego Dnia Walki z Rakim. Podczas dnia otwartego odbyły się spotkania z psychologiem, lekarzem, kosmetologiem.

26 lutego odbyło się Seminarium CSR – „Nowoczesna technologia a środowisko naturalne”. Główne założenia konferencji to wymiana dobrych praktyk oraz wiedzy w zakresie CSR. Spotkanie przeznaczone było w szczególności dla podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych, świata nauki, przedsiębiorców lokalnych oraz przedstawicieli otoczenia biznesu.

8 marca z okazji Dnia Kobiet Miejski Dom Kultury w Częstochowie po raz trzeci przygotował wystawę plastyczną „Co kobiety zmalowały”. Przedstawiono malarstwo kobiet, zrzeszonych w Częstochowskim Stowarzyszeniu Plastyków im. Jerzego Dudy-Gracza.

2 kwietnia podświetlone zostały na niebiesko budynek Zespołu Szkół Specjalnych nr 23 i budynki zaprzyjaźnionych placówek, a także rozbłysnęła wieża Jasnej Góry w ramach akcji „Zapalmy się dla autyzmu na niebiesko”. Organizatorem akcji było Stowarzyszenie „Daj Mi Czas”. W związku z sytuacją epidemiczną, akcja odbyła się głównie za pośrednictwem mediów i portali społecznościowych.

3 kwietnia zostało zorganizowane „Śniadanie Wielkanocne” z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Głównym inicjatorem wydarzenia była Fundacja Chrześcijańska „Adullam”.

W dniach od 16 do 22 września trwał Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu pod hasłem „Zeroemisyjna mobilność dla każdego”. We współpracy z częstochowskimi organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami miejskimi zorganizowano szereg wydarzeń promujących zrównoważony transport, tj.: „Rowerem bezpiecznie” – akcja informacyjna dot. prawidłowego i bezpiecznego korzystania ze ścieżek rowerowych, warsztaty dla dzieci i rodziców „Bezpieczni piesi i rowerzyści na drodze”, ćwiczenia

ogólnorozwojowe przy muzyce na siłowni plenerowej, zajęcia z jogi „Rusz się dla zdrowia”, „Piesza wycieczka” po najciekawszych miejscach w Częstochowie, Nordic Walking, spotkanie edukacyjne pn. „Bezpiecznie na Śródmieściu, panel dyskusyjny „Autobusem ze Śródmieścia”, konkurs plastyczny dla dzieci pn. „Zrównoważony transport okiem dziecka”, przejazd rowerem po Ostatnim Groszu „Razem zielono za grosz”, Quest po Wyczerpach, dzień bez samochodu darmowy przejazd komunikacją miejską za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego.

1 października uruchomiono internetowe poradnictwo, tj.: całodobowy telefon interwencji kryzysowej przez Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej.

W związku z epidemią COVID-19 oferta wsparcia była na bieżąco dostosowywana do sytuacji i obowiązujących obostrzeń część realizowanych działań została przeniesiona do mediów społecznościowych.

Dostęp do lokali na prowadzenie działalności pożytku publicznego

W roku 2020 Miasto Częstochowa zrefundowało 32 organizacjom pozarządowym opłaty za wynajem i koszty użytkowania 43 lokali z zasobów miasta. Powierzchnia całkowita lokali wynajmowanych organizacjom wynosiła 4978,31 m². Łączna kwota refundacji w 2020 r. to 247.077,22 zł netto. Wśród organizacji korzystających z refundacji kosztów znajdowało się 7 organizacji o charakterze kościelnym.

Koszt refundacji w 2013 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2014 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2015 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2016 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2017 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2018 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2019 r. (w zł)	Koszt refundacji w 2020 r. (w zł)
86.112,54	141.647,87	162.186,86	165.283,58	174.951,04	160.938,61	240.225,44	247.077,22

Tabela 3: Koszty refundacji lokali użytkowanych przez organizacje

Organizacje pozarządowe korzystały w 2020 roku z nieruchomości gruntowych stanowiących własność miasta na zasadach użyczenia, użytkowania oraz dzierżawy. Z tej formy wsparcia skorzystały 33 organizacje pozarządowe, w tym umowy użyczenia zawarte zostały z 9 podmiotami (powierzchnia wynosiła 12.321 m²), umowy dzierżawy z 24 podmiotami (powierzchnia wynosiła 282.805,81 m²).

Promocja działalności prowadzonej przez organizacje pozarządowe i inne podmioty

31 stycznia w Regionalnym Ośrodku Kultury w Częstochowie odbyła się wystawa fotografii członków Jurajskiego Fotoklubu Częstochowa.

1 lutego w Miejskim Domu Kultury odbył się koncert zespołów "Łzy" i "Alter lie" w ramach VI charytatywnego koncertu Fundacji „Walczę z SM”.

12 lutego w Częstochowskim Centrum Aktywności Seniorów odbył się wykład pt. „Zioła naszymi sprzymierzeńcami w walce o zdrowie”.

14 lutego Centrum Aktywności Seniorów zorganizowało „Bal Walentynkowy” dla seniorów.

Od lutego do marca Stowarzyszenie „SeniorPlus” zorganizowało wystawę fotograficzną pt. Barwy Jesieni” w kawiarni „Przy moście”.

21 marca odbył się Światowy Dzień Osób z Zespołem Downa – Fundacja Oczami Brata zorganizowało akcję promującą w mediach społecznościowych.

5 maja Klub Sportowy Orient zorganizował bezpłatne treningi dostosowane do warunków domowych oraz poziomu zaawansowania ćwiczących. W zajęciach online mogą uczestniczyć dzieci, młodzież, dorośli i seniorzy.

4 lipca odbył się piknik integracyjny „MaskaRada” zorganizowany przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Jozue - zachowane zostały procedury bezpieczeństwa związane z zagrożeniem COVID-19.

17 lipca odbyły się „Warsztaty Papieru Czerpanego” organizowane przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Częstochowie.

W sierpniu Stowarzyszenie Sztab Ratownictwa i Łączności w Częstochowie RESCUE TEAM rozpoczął cykl imprez sportowo – kulturalnych pt. „Sport i muzyka na karetkę dla medyka”.

14 września odbył się festiwal „Czytaj” zorganizowany przez Stowarzyszenie Komunikat.

23 września odbyła się impreza rozrywkowo – sportowa „Polska Biega” zorganizowana przez Polskie Stowarzyszenie Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Częstochowie.

1- 3 października odbyła się debata online Amazonki w trosce o innych „Bądź Zdrowa Mamo - Częstochowianie dla Mam” pn: „Profilaktyka- Choroby onkologiczne w czasie pandemii” .

2 października w Filharmonii Częstochowskiej odbył się koncert „Barwy Jesieni” zorganizowany przez Stowarzyszenie Częstochowskie Amazonki z zachowaniem wszelkich zasad ostrożności sanitarnej.

1 grudnia odbyła się konferencja online „Porozmawiajmy o uzależnieniach” skierowana zarówno do dzieci i młodzieży, jak również seniorów.

W związku z wprowadzonym od 20 marca br. w Polsce stanem epidemii spowodowanej Covid-19, a co za tym idzie znacznymi ograniczeniami m.in. w realizacji zadań publicznych Gminy Miasta Częstochowy przez podmioty wyłonione w konkursach ofert, na podstawie ustawy z dnia, 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 czerwca 2020 r. Kolegium Prezydenta Miasta Częstochowy wprowadziło dla organizacji pozarządowych udogodnienia polegające na:

- 1) umożliwienie aktualizacji harmonogramów realizacji zadań oraz korekty kosztorysów realizacji zadań,
- 2) możliwość realizacji zadań w całym okresie trwania umowy,
- 3) urealnienie wskaźników realizacji zadań,
- 4) umożliwienie korekty zaplanowanych w zadaniu działań,
- 5) uznanie w określonych sytuacjach pracy zdalnej lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, jako dopuszczalnej formy realizacji zadania,
- 6) uznanie za kwalifikowalne kosztów poniesionych w toku realizacji zadania, które nie zostały w pełni zrealizowane (np. opłaty za wynajem sal, w sytuacji gdy wydarzenie nie mogło się odbyć, a odzyskanie wpłaconej zaliczki jest niemożliwe),
- 7) aneksowanie umów wraz z wydłużeniem terminów realizacji zadań do końca 2020 r.,
- 8) wydłużenie czasu potrzebnego do rozliczenia projektu z jednoczesnym powiadomieniem o tym fakcie organizacji,
- 9) wsparcie eksperckie pracowników Częstochowskiego Centrum Organizacji Pozarządowych oraz Jurajskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej dla podmiotów ekonomii społecznej chcących skorzystać z pomocy udzielanej w ramach Tarczy Antykrzysowej oraz przez inne podmioty.

Powyższe działania były zgodne z art. 15zzzzzb ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 z późn. zm.).

Bezpłatne działania pomocowe na czas walki z koronawirusem w Częstochowie oferowane przez organizacje pozarządowe:

- 1) Fundacja Promyk Nadziei oferowała pomoc w transporcie związanym z działaniem pomocowym na czas walki z koronawirusem w Częstochowie.

- 2) Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej udzielało wsparcia psychologicznego wszystkim osobom potrzebującym poprzez konsultacje telefoniczne lub poprzez aplikacje messenger z psychologiem.
- 3) Sztab Ratownictwa i Łączności w Częstochowie RESCUE TEAM oferował pomoc i wsparcie osobom starszym, schorowanym, z niepełnosprawnością, które nie były w stanie samodzielnie zaopatrzyć się w produkty spożywcze i higieniczne, a także leki.
- 4) Partnerstwo na Rzecz Aktywności Lokalnej „Teraz Błeszno” apelowało do Mieszkańców Dzielnicy Błeszno, aby zainteresować się swoimi starszymi sąsiadami. „Zapukać” do ich drzwi i zapytać, czy czegoś im nie potrzeba, czy potrzebują pomocy w załatwieniu codziennych, bieżących spraw.
- 5) Polski Komitet Pomocy Społecznej w Częstochowie wprowadził usługi asystenta, w ramach usług skorzystać można było z możliwości: zrobienie zakupów, dowozu gotowych posiłków, pomocy w przygotowaniu pożywienia, dostarczeniu leków.
- 6) Aktywna Częstochowa wraz z firmą Deligoo Częstochowa umożliwili skorzystanie z bezpłatnego dowozu leków potrzebującym osobom w wieku 60+ na terenie Częstochowy.

Realizacja kampanii „Mały procent wielka siła”

Na początku roku przeprowadzono akcję „Mały procent wielka siła”, polegającą na promocji częstochowskich organizacji pożytku publicznego. Ponad 107 tysięcy Częstochowian przekazało swój jeden procent podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP). To więcej niż w 2019 roku. Kwota, jaką Częstochowianie przekazali OPP, to ponad 8,1 mln zł. 27 tysięcy mieszkańców Miasta wybrało organizację zarejestrowaną w Częstochowie, dzięki czemu do lokalnych OPP trafiło 2.142.927,00 zł (tj. o 76.995,90 zł) więcej w stosunku do roku ubiegłego. Dzięki prowadzonym rokrocznie kampaniom wzrasta świadomość zasadności wspomagania lokalnych organizacji pożytku publicznego. Podczas trwającej akcji mieszkańcy naszego miasta mogli zapoznać się z ofertą lokalnych organizacji pozarządowych, dowiedzieć się w jakich dziedzinach życia działają i jakie są efekty ich pracy. Od początku roku, aż do momentu rozliczenia się z fiskusem częstochowski samorząd zachęcał do przekazywania 1% podatku dochodowego na rzecz lokalnych organizacji pożytku publicznego. Podobnie jak w latach ubiegłych podatnicy podlegający częstochowskiemu Urzędowi Skarbowym przekazali największe środki w ramach 1% (niezależnie od siedziby), do:

- Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej,
- Fundacji Dzieciom „Zdążyć z Pomocą”,

- Stowarzyszenia Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Polsce o/Częstochowa,
- Fundacji Studenckiej „Młodzi-Młodym”,
- Avalon Bezpośrednia Pomoc Niepełnosprawnym.

Organizacje pożytku publicznego posiadające siedzibę w Częstochowie, którym przekazano najwięcej środków w ramach 1%, to:

- Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej,
- Fundacja Studencka „Młodzi-Młodym”,
- Fundacja Maxima Dzieciom,
- Fundacja „Walczę z SM”,
- Caritas Archidiecezji Częstochowskiej,
- Stowarzyszenie Hospicjum Dar Serca.

Działania jednostek organizacyjnych gminy i powiatu na rzecz organizacji pozarządowych

Miejski Dom Kultury w Częstochowie w 2020 roku udzielił wsparcia finansowego i organizacyjnego następującym organizacjom pozarządowym:

- Fundacji Walczę z SM – „Muzyczny Karnawał” – w ramach współpracy bezpłatny wynajem sali widowiskowej,
- Częstochowskim Stowarzyszeniem Plastyków Jerzego Dudy Gracza – wystawa „Co kobiety zmalowały” – w ramach współpracy bezpłatny wynajem Galerii.

W ramach VI edycji Budżetu Obywatelskiego zrealizował następujące zadania:

- kino na leżakach na Starym Mieście,
- kino na leżakach Stradom,
- kino na leżakach Śródmieście,
- konkurs na najładniejsze „Bożonarodzeniowe stradomskie świąteczne podwórko” .

Biblioteka Publiczna im. dr. Władysława Biegańskiego w 2020 r. współpracowała z następującymi organizacjami:

- 1) Filia nr 1, Aleja Niepodległości 11:
  - Stowarzyszenie Rodzin Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „SERCE” – popołudniowe spotkanie okolicznościowe (udostępniono czytelnię),
  - Fundacja Oczami Brata – wizyta podopiecznych (wycieczka biblioteczna).
- 2) Filia nr 2, ul. Generała Wilhelma Orlik- Rückemanna 35/37:

- - Uniwersytet Trzeciego Wieku – wystawa malarstwa pt. „Inspiracje – twórczość profesjonalistów oczami seniorów” (filia udostępniła hol na czas wystawy).
- 3) Filia nr 6, ul. Władysława Orkana 56 A:
    - Stowarzyszenia Senior Tur i Senior Plus – wystawa fotografii Aleksandry Frydel pt. „Barwy życia” (filia udostępniła pomieszczenia biblioteki - na wernisaż i na czas wystawy).
  - 4) Filia nr 9, ul. Feliksa Nowowiejskiego 15:
    - Stowarzyszenie „Teatr Nieoczywisty” - warsztaty teatralno-plastyczne dla dzieci i dorosłych (filia udostępniła czytelną, pomieszczenie dla dzieci i młodzieży na zajęcia i wystawę oraz materiały literackie; koszt przeprowadzenia warsztatów 1.200,00 zł).
  - 5) Filia nr 10, ul. Prof. Kazimierza Michałowskiego 20:
    - Częstochowskie Stowarzyszenie Plastyków im. Jerzego Dudy – Gracza – wystawy: pt. „Ja i ty i kolory duszy” - malarstwa p. Teresy Malczewskiej i p. Anny Polańskiej (filia udostępniła hol na wystawę) oraz pt. „Gdy niebo zstępuje na ziemię” - malarstwo Joanny Bochaczek- Trąbskiej (wystawa była dostępna tylko w formie on-line).
  - 6) Filia nr 14, ul. Cypriana Kamila Norwida 17/21:
    - Stowarzyszenie Senior Tur- wystawy fotograficzne pt. „Nasza Częstochowa” i „Nasze miasto” (udostępniono pomieszczenia filii i sztalugi).
  - 7) Filia nr 15, ul. Generała Leopolda Okulickiego 63:
    - Fundacja „Ośmiorniczki dla wcześniaków”- spotkanie rękodzielnicze (filia udostępniła pomieszczenie; materiały własne fundacji (certyfikowana bawełna do dziergania ośmiorniczek).
  - 8) Filia nr 16, ul. Krakowska 46/50:
    - Fundacja Chrześcijańska „Adullam” – spotkania „Śniadanie z prasą” dla seniorów związanych z Fundacją (biblioteka udostępniła czytelną oraz przygotowała materiały biblioteczne) oraz współuczestniczyła w akcji „Czytanie w bramie” - czytelnicze spotkania, w ramach działań Partnerstwa na rzecz Aktywności Lokalnej „Stare Miasto – Nowe Życie”, przeznaczone dla dzieci z dzielnicy Stare Miasto, połączenie czytania z grami i zabawami na wolnym powietrzu (pracownik filii przygotował literaturę ze zbiorów placówki).
  - 9) Filia nr 20, ul. Witolda Gombrowicza 15:
    - Stowarzyszenie Senior Plus – wystawa fotografii „Krajobrazy” (filia udostępniła hol na wystawę i wernisaż).

10) Filia nr 25, ul. Wirażowa 8A:

- współpraca z DOSL Błeszno – spotkania m.in. plastyczne, językowe, z przedstawicielami policji, z doradcą zawodowym (placówka udostępniła pomieszczenia).

11) Biblioteka Główna, Aleja Najświętszej Maryi Panny 22:

- Fundacja Mozaika – dla podopiecznych przygotowano spotkanie z Teatrzykiem Kamishibai; materiały własne Biblioteki,
- SBP, Towarzystwo Przyjaciół Biblioteki – przedstawiciele Stowarzyszeń wsparli organizacyjnie (kadrowo) niektóre przedsięwzięcia realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego,
- Towarzystwo Przyjaciół Częstochowy – zakup przez Bibliotekę 24 egz. Almanachu Częstochowy (koszt 360,00 zł).

Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie w roku 2020 wspólnie z Częstochowskim Okręgiem Związku Polskich Artystów Plastyków zorganizowała dwie wystawy:

- 1) „Strumień życia” wystawa środowiskowa członków Związku Polskich Artystów Plastyków Okręgu Częstochowskiego”, sala Gobelinowa, termin 30.01.2020 r. 01.03.2020 r.
- 2) „Milczące piękno” wystawa 45.Ogólnopolskiego Pleneru Jurajska Jesień, Zrębnice 2019, sala Śląska MGS, termin 26.05.2020 r.-12.07.2020 r.

Rodzaj bezpłatnie udzielonej pomocy: udostępnienie sali wystawowej, wykonanie aranżacji wystaw, dozór sali w czasie trwania ekspozycji, demontaż i spakowanie prac po wystawie, druk plakatu i zaproszenia do wystaw, bezpłatne informacje o publikatorach (FB, strona internetowa MGS), wykonanie i umieszczenie na stronie internetowej filmu z wirtualnym oprowadzeniem po wystawie „Milczące piękno”.

Muzeum Częstochowskie w roku 2020 podjęło współpracę w zakresie organizacji wystaw, promocji książek, wymiany informacji oraz konsultacji merytorycznych z następującymi podmiotami:

- Towarzystwem Zachęty Sztuk Pięknych w Częstochowie w zakresie realizacji zbiorowej wystawy w ramach Festiwalu Sztuki Realizm, a zmysły mamy, finał wystawowy (Pawilon Wystawowy, 31.01.2020 r.),
- Związkiem Polskich Artystów Plastyków, od w Częstochowie, w zakresie realizacji wystawy XXXII Plener Miejski Częstochowa jest Kobieta (Pawilon Wystawowy, 07.02.2020 r. - 08.03.2020 r.),

- Grupą Artystyczną „Atina” w Częstochowie w zakresie realizacji wystawy: „Podróż na Wschód- Wielokulturowość” (Galeria Dobrej Sztuki, 29.10.2020 r. - 31.12.2020 r.),
- Stowarzyszeniem Plastyków im. Jerzego Dudy- Gracza w Częstochowie, w zakresie r realizacji 39.Dorocznej Wystawy (Pawilon Wystawowy, 11.12.2020 r. - 31.12.2020 r.),
- Polskim Towarzystwem Botanicznym, Sekcja Historii Botaniki, w zakresie sesji naukowej pt. Władysław Szafer (1886- 1970) - organizator nauki, botanik, współtwórca ochrony przyrody- w 50.rocznicę śmierci,
- Częstochowskim Towarzystwem Naukowym, w sprawie objęcia ochroną rezerwatową uroczyska Gąszczyk,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym (WOM), oddział w Częstochowie. Udział w jury VI Powiatowego Konkursu Przyroda na liściu malowana,
- Towarzystwem Galeria Literacka w zakresie organizacji warsztatów pisarskich Galeria Literacka Częstochowskim Sztabem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w zakresie XXVIII finału (Ratusz, 12.01.2020 r.),
- Oddziałem Przewodników PTTK w Częstochowie, w ramach spotkania pt. Częstochowa znana i nieznaną z okazji Międzynarodowego Dnia Przewodnictwa (Ratusz, 18.02.2020 r.),
- Fundacją Chrześcijańską „Adullam” w Częstochowie, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci oddział w Częstochowie, w zakresie działań edukacyjnych.

Filharmonia Częstochowska im. Bronisława Hubermana w roku 2020 współpracowała na zasadzie organizacji imprez na preferencyjnych warunkach wynajmu sal z następującymi organizacjami pozarządowym:

- Fundacja dla Rozwoju - „Nowy plecak na nowy rok szkolny” 07.09.2020 r.,
- Stowarzyszenie Częstochowskie Amazonki - Koncert Barwy Jesieni 02.10.2020 r.

W roku 2020 wsparliśmy również organizacyjnie i finansowo Stowarzyszenie Instytut Rozwoju Sztuki przy:

- realizacji domowych klipów pandemicznych: „Łuciuk – O, ziemio polska”, „Pospieszalski – Miłujcie się wzajemnie” publikowanych na kanale YouTube Filharmonii – maj 2020 r.,
- koncercie w ramach XI Festiwalu Muzyki Kameralnej w Urlach – 22.08.2020 r.,
- koncercie Muzyka w Świątyniach w Archikatedrze Częstochowskiej – 30.09.2020 r.,
- nagraniu płyty „Edward Pałasz - Choral works” – wrzesień 2020 r.,

- widowisku online „Polonez grany dźwiękiem słów” z okazji Święta Niepodległości – listopad 2020 r. (wsparcie organizacyjne).

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Częstochowie udzielił wsparcia następującym podmiotom ekonomii społecznej:

- Uczniowskiemu Klubowi Sportowemu MORKA Częstochowa i Częstochowskiemu Okręgowemu Związkowi Żeglarskiemu – współorganizacja akcji „Lato w mieście - Lato pod żaglami” półkolonii żeglarskich oraz Ogólnopolskiego Programu Edukacji Żeglarskiej –PolSailing. Udostępnienie sprzętu pływającego (łódzie Optimist) oraz infrastruktury w Parku Wypoczynkowym „Lisinieć”,
- Fundacja Wychowanie przez Sport - Akcja “BiegamBoLubię”- udostępnienie Miejskiego Stadionu Lekkoatletycznego,
- 28. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Sztab Częstochowa-„Nurkowanie za 2 piątki”- Udostępnienie Pływalni Krytej przy Alei Niepodległości20/22.W związku z trwającym w 2020 r. stanem pandemii COVID-19 większość wydarzeń organizowanych przez organizacje pozarządowe na obiektach administrowanych przez MOSiR lub przy współpracy z MOSiR została odwołana.

Jurajski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (JOWES) prowadzony przez Agencję Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A. od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. realizował III edycję JOWES. Celem działania JOWES było zwiększenie szans na zatrudnienie wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez utworzenie stabilnych miejsc pracy, rozwój sektora ekonomii społecznej poprzez wzmocnienie podmiotów ekonomii społecznej oraz stworzenie przyjaznego klimatu dla funkcjonowania ekonomii społecznej wśród jednostek samorządu terytorialnego.

JOWES swoim działaniem obejmuje obszar Miasta Częstochowy oraz powiatów: częstochowskiego, kłobuckiego oraz myszkowskiego.

Wsparcie w ramach JOWES kierowane było do:

- podmiotów ekonomii społecznej, takich jak: spółdzielnie socjalne, pracy, inwalidów, niewidomych, warsztatów terapii zajęciowej, Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, stowarzyszeń, fundacji,
- osób fizycznych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zainteresowanych zakładaniem lub prowadzeniem działalności w sektorze ekonomii społecznej,
- pracowników jednostek sektora finansów publicznych,

- partnerów społecznych i gospodarczych.

W ramach JOWES w roku 2020 na terenie miasta Częstochowy zrealizowano następujące zadania:

- spotkania edukacyjno-doradcze – w tym dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym będących uczestnikami projektu (m.in. uczestnicy CIS),
- doradztwo specjalistyczne w ramach Strefy Fundraisingu,
- doradztwo ogólne, biznesowe, prawne, księgowo i marketingowe,
- wsparcie infrastrukturalne – udostępnianie sal na spotkania,
- mobilne punkty doradcze: Częstochowskie Centrum Organizacji Pozarządowych;
- pozostałe działania edukacyjne.

Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej, w tym udzielenie dotacji na zakładanie przedsiębiorstw społecznych i wsparcie funkcjonujących przedsiębiorstw w tworzeniu dodatkowych miejsc pracy:

- przygotowanie programu wsparcia finansowego,
- konsultacje wytycznych grupy docelowej wsparcia,
- spotkania edukacyjne – „Dotacje na tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych”.

Świadczenie na poziomie lokalnym usług animacyjnych służących rozwojowi organizacji obywatelskich i partycypacji społecznej oraz usług inkubacyjnych:

- spotkania animacyjne,
- animowanie tworzenia grup inicjatywnych zakładających PES,
- animowanie środowisk w celu wypracowania realizacji wspólnych działań, wspieranie partnerstw.

Wsparcie działań w zakresie poszukiwania i wdrażania zidentyfikowanych długotrwałych źródeł finansowania podmiotów ekonomii społecznej, inicjatyw rozwijających przedsiębiorczość społeczną oraz uzupełniająco instytucji wspierających ekonomię społeczną.

Zorganizowano szkolenia tematyczne:

- Akademia Liderów Lokalnych,
- RODO – ochrona danych osobowych,
- Księgowość, podatki i kadry w PES,
- Logika projektowa, przygotowanie wniosków o dofinansowanie projektu,

- Prawne aspekty funkcjonowania PES.

Częstochockie organizacje pozarządowe w 2020r. zostały objęte przez JOWES następującym wsparciem:

- finansowym - 13 organizacji pozarządowych,
- pozafinansowym - 75 organizacji pozarządowych,
- 9 organizacji pozarządowych z Częstochowy skorzystało z usług Lokalnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Częstochowie prowadzonego przez Agencję Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A.

W roku 2020 uczestniczono w spotkaniach i wspierano partnerstwa:

- 1) Partnerstwo Raków-Reaktywacja,
- 2) Partnerstwo Stradom w FFormie,
- 3) Partnerstwo Teraz Błeszno,
- 4) Partnerstwo Stare Miasto - Nowe Życie,
- 5) Partnerstwa branżowe:
  - Partnerstwo na rzecz seniorów,
  - Partnerstwo na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
  - Partnerstwo na rzecz przeciwdziałania bezdomności,
  - Partnerstwo na rzecz rodzin i dzieci.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością udzieliło wsparcia finansowego i pozafinansowego niżej wymienionym organizacjom pozarządowym, tj. :

- Klubowi Honorowych Dawców Krwi PCK „Dar Życia” – finansowe,
- Częstochockiemu Klubowi Miłośników Komunikacji Miejskiej - pozafinansowe.

ZAKOŃCZENIE

Roczny Program Współpracy miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi na rok 2020, pozwolił organizacjom zrealizować część zadań publicznych w zakresie kultury i sztuki, wychowania dzieci i młodzieży, kultury fizycznej i turystyki, wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży, edukacji ekologicznej, pomocy społecznej, w tym pomocy osobom z niepełnosprawnościami, seniorom i seniorkom, a także zapobiegać patologiom społecznym, przeciwdziałać narkomanii oraz promować kwestie zdrowotne. W 2020 roku przeznaczono na ten cel kwotę ponad 34 mln zł.

W 2020 roku wprowadzono wiele ograniczeń ze względu na ogólnoswiatową pandemię COVID-19. Pomimo wielu przeciwności siła społecznych działań na terenie Miasta

Częstochowa była duża ukazując jak wiele mogą zdziałać organizacje w czasie tak wielu obostrzeń.

Równolegle ze wsparciem finansowym, organizacje otrzymały pomoc w zakresie rozwoju swoich zasobów, poszerzania możliwości działań, pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań statutowych, podejmowania wspólnie z samorządem działań oraz promocji działalności pożytku publicznego. Koordynatorem i głównym realizatorem tych działań był Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Częstochowy oraz działające w jego strukturach Częstochowskie Centrum Organizacji Pozarządowych.

Nadal dla Miasta, w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi, priorytetem jest zlecenie realizacji zadań publicznych, które są odpowiedzią na potrzeby społeczności lokalnej i służą rozwiązaniu istniejących problemów. Za konieczne uważa się stałe monitorowanie obszaru współpracy miasta z podmiotami, poszerzenie dialogu oraz wdrażanie działań zachęcających organizacje do identyfikacji potrzeb społeczności lokalnej, m.in. poprzez zwiększenie zaangażowania podmiotów w proces konsultacji rozwiązań w obszarach ich statutowej działalności.